

درخت یعنی همه چیز

روز درختکاری یکی از آن روزهای به یاد ماندنی سال است که به بهانه احترام به نقش ارزشمند درختان در زندگی بشر، افراد مختلف جامعه به کاشتن نهالی سبز تشویق می‌شوند.

جام جم آنلاین: روز درختکاری یکی از آن روزهای به یاد ماندنی سال است که به بهانه احترام به نقش ارزشمند درختان در زندگی بشر، افراد مختلف جامعه به کاشتن نهالی سبز تشویق می‌شوند. این روز مختص به ایران نیست. نخستین بار جولیوس استرلینگ مورتون آمریکایی سال ۱۸۷۲ (۱۲۵۱ هجری شمسی) پیشنهاد داد تا در یک روز خاص در پایان زمستان، مردم برای کاشت درخت فراخوانده شوند.

این پیشنهاد در طول زمان با استقبال گسترده‌ای مواجه شد، به طوری که در حال حاضر بسیاری از کشورهای جهان با توجه به شرایط آب و هوایی‌شان یکی از روزهای پایانی زمستان یا روزهای نخست بهار را به این روز اختصاص داده‌اند.

شاید اولین دلیل ذهنی تک‌تک افرادی که در این روز نهالی می‌کارند ضرورت وجود درختان به عنوان عناصری زیبا و خوش منظره باشد اما در کنار زیبایی‌هایی که وجود درختان به منظره اطراف ما می‌بخشد نباید از نقش‌های مختلف و ارزشمند این موجودات سبز که در بسیاری از منابع از آنها به عنوان ریه‌های زمین یا دشته غافل بود.

کاهش آلودگی‌های شهری در سایه درختان

این روزها آلودگی هوا تنها به شهرهای بزرگ محدود نمی‌شود و مناطق دیگرهم بر اثر حرکت و جابجایی گرد و غبار و ریزگردها با درجات مختلفی از این نوع آلودگی دست به گریبان است.

ریزگردها که این روزها به مشکل شهرهای جنوبی ایران تبدیل شده، ارمغان بادهایی است که از اطراف می‌وزد. اما جالب است بدانید درختان در جلوگیری و کاهش این نوع آلودگی‌ها نقش اساسی دارند.

به طور مثال یک درخت صد ساله راش با ۲.۵ تن وزن (وزن چوب خشک) در طول عمر خود ۱۲.۵ میلیون متر مکعب گاز کربنیک هوا را جذب می‌کند و ذرات ریز موجود در هوای اطراف خود را تصفیه می‌نماید.

کاهش آلاینده‌های محیطی به کمک درختان به همین جا ختم نمی‌شود زیرا همگام با شانه کردن گرد و غبار هوا، درختان مقدار زیادی از باکتری‌ها و میکروب‌های معلق در هوا را در میان شاخ و برگ خود نگه می‌دارند.

به همین دلیل هم گفته می‌شود مقدار باکتری‌های موجود در هوای جنگل به مراتب کمتر از مناطق غیرجنگلی است.

در حالی که آلودگی هوای کلانشهرهایی مانند تهران مدت‌هاست زندگی ساکنانشان را تیره و تار کرده، ولی بسیاری از شهروندان جنجال و هیاهوی اطراف خود را آگاهانه یا از روی عادت نادیده گرفته و آن را جزئی تفکیک‌ناپذیر از زندگی شهری می‌دانند.

اما دانشمندان ثابت کرده‌اند درختان و درختچه‌ها می‌توانند در کاهش همین آلودگی‌های صوتی هم مؤثر باشند.

البته توانایی کاهش صدا در درختان و درختچه‌های مختلف برحسب اندازه برگ، تراکم شاخ و برگ، نوع و بلندی آنها متفاوت است اما بررسی‌ها نشان می‌دهد درختان و به طور کلی فضای سبز حاشیه خیابان‌ها اثرکاهندگی بیشتری نسبت به دیوارهای صداگیر پیش‌ساخته و مصالح ساختمانی دارند.

نکته جالب اینجاست که درختان حتی زمانی که نتوانند اثر قابل ملاحظه‌ای بر تقلیل همه صداها داشته باشند می‌توانند از طریق اصلاح بهبود شرایط آب و هوایی و پخش و در هم شکستن صدا به کمک چرمی بودن برگ‌ها، خمش‌پذیری شاخه‌ها و... در جذب صداهای محیطی ناخوشایند مؤثر واقع شوند.

درخت فقط سبز نیست!

در کنار نقش کلیدی درختان در جذب آلودگی‌های محیطی جالب است بدانید درختان به دلیل پراکندگی شاخ و برگ خود در تمام زوایا و سطوح، همچون یک گردگیر عمل می‌کنند.

طی بررسی‌های به عمل آمده توسط محققان آلمانی، یک هکتار از فضای سبز که حدوداً ۲۰۰۱ درخت در آن کاشته شده باشد تا ۶۸ تن از گرد و غبار را در هر نوبت بارندگی جذب می‌کند.

از طرف دیگر در حالی که افزایش اکسیژن موجود در هوا به کمک درختان هم کاملاً به تأیید رسیده است گفته می‌شود درختانی مانند گردو، کاج، نراد، بلوط، فندق، سروکوهی، اکالیپتوس، بید، افراو زبان گنجشک از خود ماده‌ای به نام فیتونسید در فضا رها می‌کنند که برای بسیاری از باکتری‌ها و قارچ‌های تک سلولی و برخی از حشرات ریز اثر کشندگی دارد. همچنین تحقیقات نشان می‌دهد که این مواد برخلاف حشرات و باکتری‌ها بر روی انسان اثر مثبتی دارند.

متخصصان در توصیف ویژگی این مواد می‌گویند: مغز انسان از دو نیمکره چپ و راست تشکیل شده است. نیمکره راست در تنظیم احساس غریزی و طبیعی انسان مانند احساس محبت، خواب و نیازهای دیگر طبیعی نقش دارد. در حالی که نیمکره چپ، وظیفه به نظم کشیدن کارهای مکانیکی انسان مانند تنظیم وقت و سروقت حاضر بودن را به عهده دارد.

این درحالی است که انسان شهرنشین به دلیل درگیری در کارهای روزمره و شرایط محیط زیست شهری به مراتب کار بیشتری از نیمکره چپ خود می‌کشد که این امر موجب اختلال بین دو نیمکره مغز و در نتیجه عملکرد طبیعی مغز انسان می‌شود.

در چنین شرایطی درختان با رهاسازی فیتونسیدها می‌توانند تعادل بین دو نیمکره مغز را بخوبی برقرار ساخته و حالتی طبیعی و آرام بخش را به ارمغان بیاورند.

کاهش تشعشعات مضر خورشید، مبارزه با فرسایش و حفظ و تولید خاک، جلوگیری از رانش زمین، تولید مواد دارویی و صنعتی و ده‌ها ویژگی دیگر را می‌توان به درختان نسبت داد. از جمله این‌که درختان با تعریق و تعرق خود نقش حساسی در کاهش دما و افزایش رطوبت نسبی هوا ایفا می‌کنند.

به طوری که بررسی‌ها نشان می‌دهد دمای یک هکتار فضای سبز در فصول گرم سال در حدود پنج درجه کمتر از فضای مجاور بدون پوشش گیاهی است.

به همین ترتیب رطوبت نسبی یک فضای سبز تا ۱۱ درصد بیش از محیط‌های اطراف اندازه‌گیری شده است. همه این ویژگی‌ها باعث می‌شوند تا اگر ما هم به بهانه روز درختکاری نهالی می‌کاریم فراموش نکنیم که درخت فقط سبزی و زیبایی نیست.

درخت جاندار است که موجودات دیگر از جمله انسان در سایه آن می‌توانند بهتر و سالم‌تر زندگی کنند.